

**ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

***Блиско Источен респираторен
синдром корона вирус
(MERS-CoV)***

Информации за здравствени работници

09.06.2015

Скопје

БЛИСКО ИСТОЧЕН РЕСПИРАТОРЕН СИНДРОМ – КОРОНАВИРУС (MERS-CoV) ИНФОРМАЦИИ ЗА МАТИЧНИТЕ ЛЕКАРИ

Блиско Источен репираторен синдром – коронавирус (Middle East respiratory syndrome coronavirus, MERS-CoV) е вирусна репираторна инфекција која за првпат е регистрирана во Саудиска Арабија во 2012 година.

Предизвикана е од корона вирусот кој е наречен MERS-CoV.

Поголем број од заболените лица со потврдена инфекција со MERS-CoV, развиле тешко репираторно заболување проследено со висока температура, кашлица и потешкотии при дишењето.

Кај 40% од заболените, болеста завршила со смртен исход.

Кои се корона вируси?

Коронавирусите се голема фамилија на вируси кои предизвикуваат заболување кај луѓето и животните. Кај луѓето, коронавирусите може да предизвикаат болести кои според сериозноста се движат од настинка до тежок акутен репираторен синдром (CAPC).

Новиот коронавирус, за прв пат е откриен кај луѓето во април 2012 година. Во повеќето случаи предизвикува тешка болест. Смртен исход е забележан кај околу половина од заболените лица.

Овој нов коронавирус сега е познат како Блиско Источен репираторен синдром - коронавирус (MERS-CoV), именуван од страна на Студиската група за коронавируси на Меѓународниот комитет за таксономија на вируси, во мај 2013 година.

Каде и колку се распространети инфекциите со MERS-CoV ?

Досега, 25 земји пријавиле случаи на инфекции кај луѓе со MERS-CoV. Случаи на заболување на Блискиот Исток се пријавени во Саудиска Арабија, Обединетите Арапски Емирати, Јордан, Катар, Оман, Кувајт, Египет, Јемен, Либан и Иран. Во Европа случаи се регистрирани во Обединетото Кралство, Франција, Германија, Италија, Грција, Холандија, Австрија и Турција. Во останатиот дел од светот, случаи има во Тунис, Алжир, Малезија, Филипини, САД, Кина и Јужна Кореа. Сите случаи пријавени надвор од Блискиот Исток имаат историја за неодамнешно патување на Блискиот Исток или се поврзани со случај кој има историја за неодамнешно патување на Блискиот Исток.

Од почетокот на појавувањето, во 2012, заклучно со 05 јуни 2015, регистрирани се вкупно 1.211 заболени и 492 смртни случаи на MERS-CoV.

Кои се симптоми на инфекција со MERS-CoV?

Инфекција со MERS-CoV се манифестира како акутна, сериозна репираторна болест со симптоми на треска, кашлица, глад за воздух и тешкотии при дишењето. Иако најголем број од заболените развиле пневмонија, еден дел имале гастроинтестинални симптоми со дијареа, а кај некои се појавиле бубрежни тегоби. Околу половина од заразените со MERS-CoV починале. Кај пациентите со имунолошки дефицит, болеста може да има атипична презентација.

Како човекот може да се зарази со овој вирус?

Точниот извор на заразата е сè уште непознат, но моделот на трансмисија и вирусолошките студии претпоставуваат дека еднорбите камили се веројатни домаќини на вирусот, со тоа што многу од примарните случаи пријавиле експозиција на камили. Трансмисијата од човек на човек е регистрирана меѓу блиски контакти на веќе заболени и во болнички услови.

Дали вирусот може да се пренесе од човек на човек?

Да. Досега се забележани повеќе кластери на случаи каде настанала трансмисија од човек на човек, и тоа најчесто во здравствени установи, меѓу членови на семејството или помеѓу соработници/ колеги. Сепак, механизмот на трансмисија во сите овие случаи - дали е капков (на пр. кашлање, кивање) или директен физички контакт со заразеното лице или контаминација на животната средина од страна на болниот, не е познат. Досега не е забележана одржливост на трансмисија во заедницата.

Дали постои третман или вакцина за MERS-CoV инфекцији?

Третманот е симптоматски, супортивен и се базира на клиничката состојба на болниот во даден момент. Во моментот нема соодветна вакцина.

Како човекот да се заштитат од инфекција со MERS-CoV?

Не е можно да се даде конкретен совет за превенција, бидејќи сèуште не се познати со сигурност ниту изворот на вирусот, ниту начинот на трансмисија.

Секогаш е разумно и треба:

- да се избегнува близок контакт, кога е можно, со секој кој покажува симптоми на респираторна болест
- да се одржува редовна хигиена на рацете.

Други ефективни општи мерки вклучуваат:

- избегнување на консумација на термички необработено или недоволно обработено месо, неизмиено или неизлупено овошје или зеленчук,
- консумирање на пијалоци подготвени со неисправна вода.

Ако човек се разболи при патување:

- ✓ треба да избегнува близок контакт со други луѓе се додека постојат симптоми
- ✓ да одржува добра респираторна хигиена.

Ако се појават респираторни симптоми, како што се кашлање или кивање, треба да се кашла или кива во ракавот со свиткан лакт, или во марамче, кое веднаш по употребата се фрла во корпа за отпадоци.

Можноста за заразување со MERS-CoV се мали!!!

Сепак, се препорачува ВЕДНАШ да се јават на лекарски преглед сите лица кои ги исполнуваат следните критериуми:

- ***Патувале на Блискиот Исток и развиле потешкотии во дишењето, кои не може да се поврзат со која било друга болест или вирус.***
- ***Болни лица кои се имунокомпромитирани, а кои неодамна патувале на Блискиот Исток!***

Дали здравствените работници се изложени на ризик од MERS-CoV?

Да. Забележана е трансмисија во здравствените установи во земји каде има регистрирани случаи, вклучувајќи трансмисија од пациенти на лекари. СЗО им препорачува на здравствените работници постојано да ги применуваат соодветните мерки за превенција и контрола на инфекција.

Што препорачува Светската Здравствена Организација на земјите-членки?

Светската Здравствена Организација (СЗО) им препорачува на сите земји-членки да го засилат надзорот над тешките акутни респираторни инфекции (SARI) и внимателно да ги иследуваат сите случаи на невообичаени SARI или пневмонии.

СЗО препорачува дека најважни се мерките за превенција и контрола на можното ширење на MERS-CoV во здравствените установи.

СЗО напоменува дека не е секогаш можно да се препознае пациент со MERS-CoV во раната фаза на болеста, бидејќи почетните симптоми се неспецифични. Затоа се советуваат здравствените работници секогаш да спроведуваат стандардни заштитни мерки кон сите пациенти независно од нивната дијагноза.

Сé додека не се добијат повеќе информации за MERS-CoV, луѓето со дијабетес, хронично бубрежно заболување, хронично белодробно заболување и имунокомпромитираните лица се под најголем ризик за појава на тешка клиничка слика како последица на MERS-CoV инфекција.

СЗО се залага земјите-членки редовно и навремено да известуваат за сите веројатни или потврдени случаи на инфекција со MERS-CoV.

Дали се препорачува ограничувања на патувањата или трговијата?

Не. Светската Здравствена Организација не препорачува било какви рестрикции при патување или трговија во однос на MERS-CoV. Светската Здравствена Организација не препорачува употреба на скрининг методи на точките на влез во државите.